

Skupina přátel se pustila do obnovy téměř 300 let staré zahrady v Jindřichově Hradci. Mají ji pronajatou na 20 let.

Marie Kučerová
redaktorka
MF DNES

JINDŘICHŮV HRADEC Krafferovu zahradu v Jindřichově Hradci si skupina přátel pronajala loni v dubnu. Jejich cílem je udělat z ní místo pro setkávání, kulturu i pěstování květin. Aby se v ní dalo fungovat celý rok a mohla být otevřená veřejnosti, musí vybudovat kvalitní zázemí pro sebe i návštěvníky.

„Díky naší profesi si spoustu práce dokážeme udělat sami. Co neumíme, to se naučíme. Ale na některé věci jednoduše nestačíme,“ vysvětluje krajinářský architekt Jan Makovička, kterého jako prvního napadlo si zahradu pronajmout.

Aby vybrali dostatek financí na rekonstrukci zázemí, spustili kampaň na portálu Hithit, kde si mohou dárci za svůj příspěvek vybrat i odměnu.

„K projektu nás vedlo to, že tady byla trvalková školka Florianus, která skončila předloni na podzim. Tak jsme začali zjišťovat, co s tímto prostorem může dál být. Koukali jsme do územního plánu a zjistili, že z něj může být klidně i parkoviště,“ vzpomíná Michaela Zudová, která si s přáteli zahradu pronajala.

„To jsme nechťeli dopustit, tak kolega vymyslel bezvadný plán, že si zahradu pronajmeme,“ usmívá se Zudová, která z Jindřichova Hradce pochází.

„Dozvěděl jsem se, že pan Charvát, který měl zahradu v pronájmu, končí po 17 letech svoji zahradnickou činnost,“ smutně konstatuje Jan Makovička, který tam jako student chodil na praxi. „Jak pan Charvát, tak pan Hájek byli naši mentoři. Proto jsme nechťeli, aby zahrada zanikla,“ stojí si za svým rozhodnutím Makovička.

Dodává, že jeho kolega začal pracovat se skleníky, a tak si řekli, že to spojí. „Mohli by tam být showroom na skleníky a my bychom pokračovali v zahradnické praxi,“ tvrdí krajinářský architekt.

Město na jejich popud vypsalo výběrové řízení na využití pozemku, kde zájemci museli přesně uvést, k čemu bude sloužit. „My jsme slíbili, že zahrada zůstane otevřená veřejnosti, bude tady pokračovat za-

Nadšenci oživilí chátrající zahradu v centru Hradce

První návštěvníci Upravenou Krafferovu zahradu lidé poprvé spatřili vloni na Víkend otevřených zahrad. Foto: Karolína Čermanová

hradnická profese a bude tu ateliér. Stane se takovým komunitním místem v centru Jindřichova Hradce,“ zamýšlí se další členka skupiny Anna Makovičková. Nikdo jiný prostor nechťel, a tak vyhrál.

Od markýzy po Krafferovi

Původně barokní zahradu založila markýza Marie Isabella Johanna Merode de Westerlo, vdova po Františku Josefu Čermínovi. „Vznikla téměř před třemi sty lety a na její podobě se podílel i Jan Antonín Zinner, který dělal například krumlovskou kaskádovou fontánu. Takže si dokážeme představit, jak velkolepá asi byla,“ vypráví Zudová.

Do zahrady se vstupovalo bohatě zdobenou salou terenou, která je dnes součástí soudní budovy. „To byla největší a nejvíce zdobená terasa. Středem procházela osa k původní, dodnes zachovalé barokní bráně. Nacházela se tu i četná stinná loubí, altány či kuželna,“ popisuje Zudová.

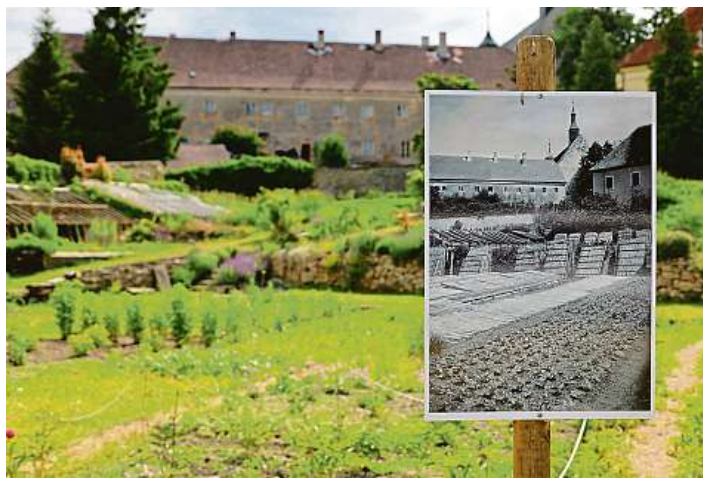
V roce 1801 však vypukl ve městě velký požár, který vše zničil. „Zahrada tedy fungovala pouze 50 let. Všechno se rozkradlo a nezbylo tu nic,“ doplnil Makovička.

V roce 1854 ji koupil soukeník Karel Solpera a obratem ji vyměnil se zahradníkem Tomášem Hruškou, který měl zahradnictví v sousedství jeho domu. Solpera tak získal větší pozemek a Hruška nově zahradnictví. Jeho dcera se pak vdala za Ignáce Kraffera.

Tím se otevřela zlatá éra Krafferova zahradnictví, ve kterém pracova-

Rodina při práci Na fotografii přibližně z roku 1900 je Krafferova rodina, která se postarala o její rozkvět. Foto: archiv rodiny

Srovnání Stejný pohled, který však dělí několik desítek let. Zahrada v centru Jindřichova Hradce má bohatou historii. Foto: Adam Hudec

la celá rodina. Začátkem 20. století ho převzal po svém otci Josef Kraffer a dál pokračoval v rodinné tradici. „Tehdejší produkce zahrnovala na svou dobu fantastický sortiment rostlin od tulipánů přes citrusy a kamélie až po okurky. Skleníky a budovy z této doby jsou v zahradě zachované dodnes a číší z nich pravá atmosféra prvorepublikového zahradnického řemesla,“ tvrdí Makovička.

Za komunismu chátrala

V roce 1953 bylo zahradnictví Krafferově rodině zabaveno a zestátněno. Původní majitelé tam mohli zůstat jen jako zaměstnanci.

„V areálu můžeme dodnes vidět původní členění, které je 300 let staré, nebo studnu. V horní části se nám podařilo udělat terénní úpravy tak, aby se vše co nejvíce podobalo tehdejší podobě,“ ukazuje Zudová.

Druhá polovina 20. století znamenala pro Krafferovu zahradu období úpadku a totální devastace. Přibyly tam dva 50 metrů dlouhé vytápěné skleníky a nová kotelna. „Tím se definitivně zničila barokní kompozice, která se zachovala přes 200 let. Původní barokní bránu zadržila zahrada se postupně měnila ve skládku,“ upřesňuje Zudová.

V 80. letech zahradníci areál definitivně opustili a provoz se přesunul do modernějších objektů za městem. Zahrada byla zavřena dlouhých 20 let.

„Po roce 1989 byla zdevastovaná zahrada rodině v restituci vrácena.

Seriál

Zapomenuté osudy

Jihočeská redakce MF DNES připravuje pravidelně seriál věnovaný historii. Popisujeme v něm příběhy osobností z kultury, sportu i společenského života, míst nebo událostí, které bychom neměli vytrátit z paměti. Připomínáme také krimipřípady a události, jež ve své době zajímaly nejen Jihočechy.

Ta ji poté prodala městu a v roce 2003 ji získali do pronájmu Martin Charvát a Radovan Hájek, kteří do slova z lesa vybudovali trvalkovou školku,“ obdivuje Zudová.

Zvelebují ji ve volném čase

„Pátrali jsme a vymýšleli jsme, jak budeme zahradě říkat. Mnoho lidí ji znalo jako trvalkovou školku Florianus. Málokdo věděl, že tu byla nějaká barokní zahrada. Ale ten název Krafferova zahrada tu byl stále v povědomí,“ objasňuje Makovička. Hlavně starší lidé si však vzpomněli, že v Hradci rodina Krafferů žila. „Tak jsme si řekli, že se radši vrátíme k něčemu, co je ještě v živé paměti místních.“

Když nadšenci zahradu dostali, byla celá pokrytá černou školkařskou fólií. Půda pod ní byla mrtvá. Pozemek nebyl udržovaný, protože předchozím majitelům došla síla. Zahrada bez péče se velice rychle přeměnila v divočinu.

„Máme ji pronajatou na 20 let. Za podmínek, že všechny věci musíme opravit a dát je do původního stavu za vlastní peníze. S tím, že máme minimální nájem. I tak jsou investice velké,“ podotýká Zudová.

Všichni na zvelebení pracují ve volném čase. Proto by si přáli, aby si postupně vydělala na údržbu. „Chťeli bychom pořádat akce, které budou alespoň částečně uvnitř. Vždy jsme se modlili, aby bylo hezké počasí. Chybí nám tu toalety i tekoucí teplá voda. Všechny budovy, co tu zbyly, jsou statikem určené k demolicí,“ vysvětluje. Proto se rozhodli postupně navrhnout nové budovy, které budou tvořit zázemí jak pro zahradníky, tak i návštěvníky.

„První metou jsou teď toalety a zázemí pro nás jako projektanty. Moje žena se chopila pěstování květin k řezu. Proto bychom rádi vybudovali i malé květinářství, kde by se daly květiny prodávat celoročně,“ má vizi Makovička. Více o projektu se mohou lidé dozvědět na webu krafferovazahrada.cz.

Vlastními vynálezy chce proměnit trh s energetikou

STRÁŽ NAD NEŽÁRKOU Před desítkami lety jen těžko mohl tušit, jak se v posledních měsících bude vyvíjet trh s energiemi. Právě v té době mladý student Viktor Korbel zakládal firmu s názvem Hydroservis-Union zaměřenou na vylepšení možností fungování malých vodních elektráren. Jenže kvůli přísné legislativě nakonec musel rozšířit portfolio o další oblasti, což ho vedlo k založení dalších projektů zaměřených na obnovitelné zdroje.

„Začali jsme se orientovat i na fotovoltaické panely, které tehdy byly v kurzu. My jsme ale cílili na menší systémy a začali řešit netradiční využívání obnovitelné energie. Chťeli jsme je také dostat do různých oborů a nemířit pouze na určité odvětví trhu,“ vysvětluje 32letý Korbel, který se takzvaně čisté energii věnoval při studiích mechatroniky na Technické univerzitě v Liberci.

A ještě jako student se poprvé dostal na malou vodní elektrárnu Josefa Tájka v Lužnici na Jindřichohradecku, kde se seznámil s provozem podobných zařízení. „Mají tam starší kolo Francisovu turbínu z roku 1879. V roce 2009 jsme ještě na staré dřevěné kolo zaváděli moderní energetické zařízení se všemi problémy, které z toho plynuly,“ vzpomíná.

Výrazná pomoc mu v té době přišla od Jihočeského vědeckotechnického parku. Díky udělení voucherů na inovativní projekty získal potřebnou podporu na rozvoj softwaru pro vodní elektrárny. Mohl zde také poprvé využít čtyřkvadrantní frekvenční měnič, kterým se dá snadno regulovat kolísání napětí při výrobě energie. Tehdy to navíc byl první patent z jeho dílny.

Celá společnost má základnu na Šimanovském dvoře nedaleko Stráže nad Nežárkou na Jindřichohradecku,

Inovátor Viktor Korbel založil firmu Hydroservis-Union.

ku, který navíc funguje jako částečně soběstačný dům s vlastní malou vodní elektrárnou. Zároveň dodává, že ve firmě založil v roce 2018 také vlastní výzkumný institut, kde se orientuje na využívání obnovitelných zdrojů v netradičních oblastech.

Seriál

Startupy na jihu Čech

Jihočeská MF DNES připravila nový seriál o zajímavých lidech z regionu a jejich projektech, které jsou inovativní, mají originální technologii či jinak řeší nejrůznější problémy. Představíme startující projekty z oblasti technologií, potravin, zdraví či obnovy energií. Velká část těchto lidí spolupracuje s Jihočeským vědeckotechnickým parkem a účastnila se soutěže Jihoczech. 9. díl: Hydroservis-Union

„Za ta léta se nám nashromáždilo dost inovátorských věcí, tak jsme si řekli, proč si je nenechat patentovat a řešit je na vědecké úrovni. Zaměřujeme se hlavně na aplikovanou vědu, nechceme dělat nápady do šuplíku,“ líčí Korbel a dodává,

že k dnešnímu dni mají 12 schválených patentů, z toho je část i na evropské úrovni. „Nyní jsme podali další tři patenty a ještě tři budeme podávat v únoru,“ říká.

Jedním z nich je i solární zařízení na provzdušňování vodních ploch, za což v roce 2019 vyhrál soutěž Jihočech. „Ve zkratce nahrazuje takzvané pauláty, které díky větrákům přes hřídelku a lopatky promíchávaly vodu, aby se okysličovala a nezamrzla. Místo větrníku máme panely, místo hřídelky motor, a pokud použijeme najednou více panelů, můžeme vytvořit neustále okysličenou lagunu,“ popisuje vlastní vynález.

Mimořádně zajímavý je také nápad na výrobu piva za použití chlorelly, tedy sladkovodní řasy. Už v minulosti podobná piva vznikala, ale nikdy se nepodařilo odstranit jejich nepřilíhlivě atraktivní zelenou barvu. „Museli jsme vymyslet speciální tan-

ky na separaci řasy, kde máme vyčleněné pivo. To pak chytá odlesky zeleně až v případě, kdy se dostane na sluneční světlo,“ směje se Korbel.

Nejvíce se ale momentálně soustřeďí na dobudování vývojového centra, které by chťel daleko více provázat s akademickým prostředím a vychovávat si tak vlastní energetiky.

Současná situace s energiemi mu navíc ukazuje, že je dnes velmi důležité hledat nová řešení výroby a úspory energií. „Mám pocit, že s myšlenkou radikálního Green Dealu se řítíme do pekel, a to velmi rychle. Je nutné se na to buď připravit, nebo na to zareagovat. Obnovitelné zdroje jsou podle mě jedna z možností soběstačnosti nejenom státu, ale hlavně člověka. Musíme se naučit, jak s ní hospodařit, což bude mít vliv na cenu, a jaká úskalí to s sebou přinese,“ myslí si Korbel. — Michal Bělský